WESTLANDVERSTANDIG

Altijd dichtbij

Bevindingen van de schouw door de fractie van Westland Verstandig van de 6 Westlandse openbare begraafplaatsen op zaterdag 7 januari en zaterdag 14 januari 2023 en aanbevelingen

Foetusgraven op de begraafplaats in 's-Gravenzande en Naaldwijk, ontworpen en gemaakt door Arnold Beugelsdijk.

WESTLANDVERSTANDIG

Altijd dichtbij

1. Waar gaat het over

Er zijn in Westland 6 gemeentelijke begraafplaatsen:

1. Beukenhage in 's-Gravenzande;
2. Molenlande in Monster;
3. Algemene begraafplaats De Lier;
4. Algemene begraafplaats Wateringen;
5. Algemene begraafplaats Maasdijk;
6. Algemene begraafplaats Naaldwijk.

Op die begraafplaatsen zijn 15.281 graven, 1.424 bomen en 69 banken.

WESTLANDVERSTANDIG

Altijd dichtbij

De afgelopen jaren kreeg Westland Verstandig veel vragen, verbeteringssuggesties en verbeterwensen. Het ging dan om vragen over onderhoud, tarieven, een andere wijze van beheer, mogelijke inzet van vrijwilligers, de te maken kosten, voorzieningen, ruimingen, achterstallig onderhoud of onderhoud wat verbetering behoeft, wensen tot verfraaiing van directe omgeving bij graven en de wens voor natuurbegraven op de bestaande begraafplaatsen.

Om die reden heeft de fractie van Westland Verstandig het plan opgevat om alle Westlandse begraafplaatsen te bezoeken, daarvoor inwoners die belangstelling hadden uit te nodigen en samen met de inwoners te bezien wat er nodig is.

Behalve de opmerkingen van de inwoners op 7 en 14 januari 2023 kreeg Westland Verstandig naar aanleiding van de vooraankondiging van de rondtoer tientallen schriftelijke berichten van Westlandse inwoners. Ook bij de Burgerkantoren van Westland Verstandig kregen we suggesties over zaken die extra aandacht moeten krijgen op de begraafplaatsen.

Om een indruk te geven, enkele citaten uit ontvangen berichten:

"In juni jl. is helaas onze echtgenoot en vader overleden, Hij is begraven op de begraafplaats in 's-Gravenzande (Beukenhage). Wij hebben een graf gekocht en krijgen hierbij helaas niet de mogelijkheid om een plek te kiezen. Wij zijn nogal geschrokken van de staat van dit gedeelte van de begraafplaats. Het is het oude gedeelte met veel oude graven waar niet zoveel aan te veranderen is, maar de staat van de paden en het onderhoud vielen ons erg tegen. Een aantal gasten op de begrafenis waren met een rollator of een rolstoel en het was een hele opgave om over de grindpaden bij het graf te komen.
Inmiddels is de grafsteen op het graf geplaatst, maar nog steeds vonden wij de laatste rustplaats van onze echtgenoot en vader er niet uitzien! Om de graven heen ligt zand en er staat veel onkruid en liggen afgevallen bladeren. Om die reden hebben wij het graf geprobeerd er wat verzorgder te laten uitzien door er een rand met grind omheen te leggen om o.a. het stuiven van het zand over de grafsteen tegen te gaan. Naar onze mening ziet het graf er hiermee mooi en verzorgd uit.
Helaas hebben wij te horen gekregen dat deze grind rand niet is toegestaan en dat deze verwijderd moet worden binnen 2 weken. Volgens de voorwaarden is dit terecht, maar wij vinden het wel erg naar en verdrietig dat de laatste rustplaats van onze echtgenoot en vader er dan een stuk minder mooi en verzorgd uitziet door de staat van het onderhoud van de begraafplaats."

En

Op de begraafplaats in Naaldwijk werden wij aangesproken door een mevrouw. Ze vond de steentjes bij andere graven zo mooi, dat ze dacht: *"weet je wat, ik benader de twee graven naast die van m'n vader om te vragen of we zo'n situatie ook voor de drie graven op de andere foto konden krijgen. Ze kreeg medewerking van de andere twee en deed vervolgens aan de beheerder het verzoek hoe en wanneer ze dit kon verwezenlijken. Helaas kwam als antwoord: dat is niet toegestaan noch wenselijk. Ja maar ... niks ja maar, die andere zijn er doorheen geglipt ...".*

En

"Wat goed om te lezen dat er aandacht is voor de begraafplaatsen in het Westland. Mijn broer is op 21-jarige leeftijd in 1996 overleden en ligt op de begraafplaats in 's-Gravenzande. In die tijd was er nog een beheerder die zorgde dat het er netjes uit zag. Zoals u geconstateerd hebt, is er veel achteruit gegaan. En dan niet alleen de veel oudere graven, maar ook het gedeelte waar de overledenen rond de jaren 90 liggen, langs de rechterkant van het pad van de oude ingang. De grindpaden worden niet meer goed bijgehouden, er wordt nog wel gesnoeid gelukkig. Ook in dat deel zijn er graven die overwoekerd zijn.
Mijn vader haalde tot een aantal jaar geleden nog zelf grind en schelpen om het pad van mijn broer bij te houden. Voor mijn ouders was en is het altijd belangrijk dat het er netjes uitziet. Het zou fijn zijn als door de gemeente de paden en tussen de graven in, beter bijgehouden worden."

En

WESTLANDVERSTANDIG

Altijd dichtbij

"Circa 1 jaar geleden ontvangen wij een brief van de gemeente met betrekking tot verlenging grafrechten Beukenhage 's-Gravenzande. Wij reageerden daarop positief en betaalden € 1.982,-- voor de verlenging met het onderhoud . Ik herhaal onderhoud. Bij onze bezoeken troffen wij het graf en de omgeving volstrekt verwaarloosd aan."

Deze berichten bevestigen dat er op de begraafplaatsen nog wel het nodige gedaan moet worden.

2. Aanbevelingen

Na de schouw en vele opmerkingen van inwoners komt Westland Verstandig tot de navolgende aanbevelingen:

1. Knap de plekken op die zijn vrijgevallen na het ruimen van graven. Dat zou eenvoudig kunnen door die te voorzien van sierkiezelstenen.

2. Zorg dat de particuliere graven met name op de oude delen van de begraafplaatsen Monster / De Lier / 's-Gravenzande en Naaldwijk, opgeknapt worden door grafzerken recht te zetten, verzakkingen weg te nemen en de stroken rondom de graven "strak te maken", zo nodig de rechthebbenden verzoeken dat te doen c.q. dat te laten doen c.q. daarvan de kosten te dragen.

3. Zorg voor een vast en goed bereikbaar aanspreekpunt bij de gemeente, die bekend is met alle begraafplaatsen (bijv. de begraafplaatsencoördinator) en die opmerkingen en meldingen van inwoners kan beantwoorden en ook de mogelijkheid heeft de zaken die aangekaart worden aan te pakken. Dat aanspreekpunt kan dan de beheerder, dan wel de aannemer verzoeken actie te ondernemen, zodat er (weer) korte lijntjes zijn tussen de melder en de gemeente.

4. Doe een oproep aan inwoners van Westland om zich als begraafplaatsvrijwilliger te melden en probeer per begraafplaats een vrijwilligersteam samen te stellen dat op zich neemt bepaalde delen van de begraafplaatsen te onderhouden en te verfraaien.

5. Bestraat de bestaande paden en daar waar kuilen zijn en de steentjes/ schelpen te dun liggen, aanvullen. Betrek daar ook bij de betere toegankelijkheid, ook voor mensen die een beperking hebben, door paden die halfverhard zijn.

6. Wellicht op de begraafplaatsen Monster en De Lier een foetus-graf zoals in Naaldwijk en 's-Gravenzande al is.

7. Betere inzichtelijkheid van de grafrechten en mogelijk bepaalde door rechthebbenden te betalen bedragen verlagen / aanpassen.

8. De begraafplaatsen -zeker in 's-Gravenzande, Monster, De Lier en Naaldwijk- een meer parkachtige inrichting te geven.

9. De aula's die bij de gemeente in beheer zijn, nalopen op zaken die verbetering behoeven en in De Lier de aula grondig opknappen.

10. Voorgenomen grafruimingen nog beter communiceren met de rechthebbenden.

11. De begraafplaatsen grondig nalopen op onderhoud bomen, hinderlijke grote bomen bijsnoeien en slechte tegelpaden opknappen.

12. Voorzieningen zoals borstels, gieters, emmers, meer banken, en wc's van de aula's beschikbaar stellen voor bezoekers en meer containers voor afval.

13. Meer soepelheid en maatwerk bij wensen van rechthebbenden met betrekking tot verfraaiing van graf en de stroken eromheen.

14. Creëer op één van de begraafplaatsen de mogelijkheid tot natuurbegraven.

15. Houd 1 keer per jaar als gemeente een schouw op alle begraafplaatsen en nodig daar de inwoners voor uit. Zorg ervoor dat er iets gedaan wordt aan de meldingen en koppel dat terug.

WESTLANDVERSTANDIG
Altijd dichtbij

3. Bezoek fractie

Onder gruwelijk weer -regen, kou en wind- bezocht de fractie van Westland Verstandig op 7 en 14 januari jl. de 6 Westlandse begraafplaatsen.

Ondanks het weer kwamen er bij de begraafplaatsen tientallen inwoners om mee te lopen en hun opmerkingen te maken. Zowel kritiek- als verbeterpunten kwamen aan de orde. Beloofd werd aan hen een terugkoppeling te geven voor de zomer 2023.

Westland Verstandig komt aan de hand van de opmerkingen van inwoners, de ontvangen schriftelijke reacties en haar eigen constateringen, tot 15 aanbevelingen. Die aanbevelingen worden doorgegeven aan het College en de Raad. We hopen dat de aanbevelingen worden overgenomen en worden meegenomen in de zgn. Gebiedsgerichte Plannen, waarin ook het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen ondergebracht zijn.

4. Financiën

Westland Verstandig heeft van het College de toezegging gekregen dat in april een (openbare) informatieavond gehouden wordt over de tarieven voor graven, verlengingen grafrechten, veranderingen van een graf, wijzigingen van rechthebbenden en verdere mogelijkheden voor familiegraven. Daarover bestaan heel veel vragen en niet alles is duidelijk. De algemene indruk is dat de tarieven erg hoog zijn en de tariefopbouw in sommige gevallen onlogisch / ondoorzichtig in elkaar zit. In ieder geval zouden de communicatie en uitleg beter kunnen.

5. De algemene indruk

Bij de ingang van alle begraafplaatsen staat een mooi, vrij nieuw bord met nuttige informatie over de begraafplaats en de graven op de begraafplaats. Dit is een mooi initiatief van de gemeente en dat ziet er mooi en overzichtelijk uit.

Op alle begraafplaatsen viel in ieder geval op dat heel veel plekken van geruimde graven er slordig uitzagen en dat ook veel particuliere (oudere) graven er erg slecht bij lagen. Ook dat de verhardingen –kiezels/schelpen/tegels- er onverzorgd bijliggen en het groen de overhand krijgt bij vele graven en ook tegelpaden vaak ongelijk zijn en lastig toegankelijk.

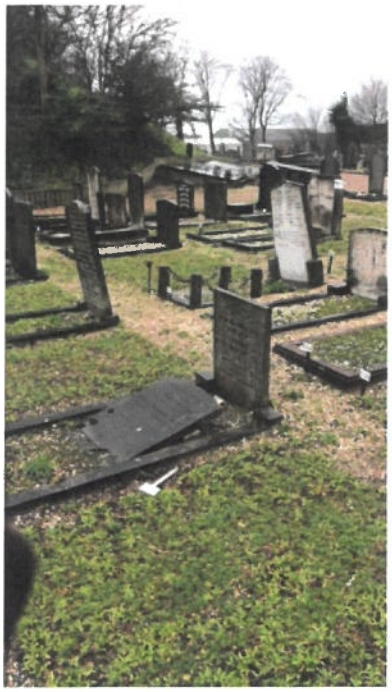

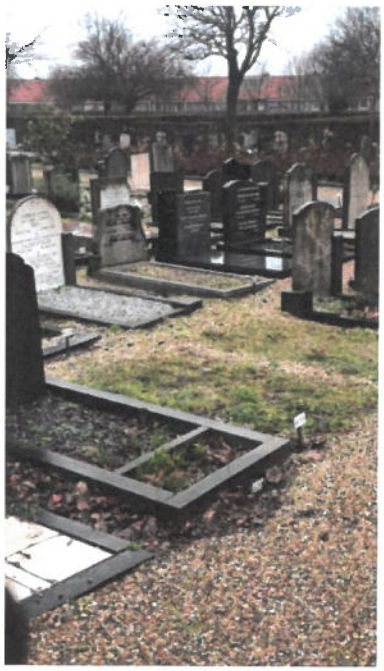

WESTLANDVERSTANDIG

Altijd dichtbij

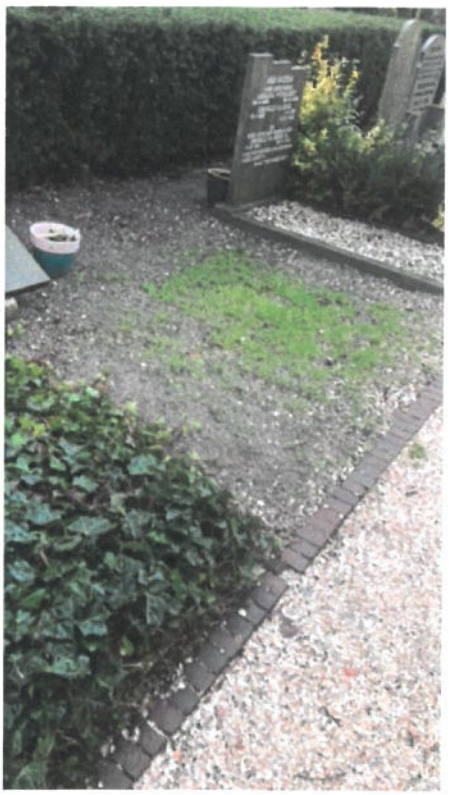

6. De specifieke situatie op de begraafplaatsen

a. Het beeld van de kleine begraafplaats in Maasdijk (1) en Wateringen (2) is goed en het ziet er in zijn algemeenheid verzorgd uit. Mooie kerkhoven, fraaie toegangen, veel bomen, hagen en groen. Ook buiten de begraafplaatsen een aantal fraaie bomen.

In Wateringen is er een duidelijk toegangshek. Er is veel groen en enkele grote bomen, er is ook een open deel. Ziet er verzorgd uit.

In Maasdijk een aantal constateringen en illustratie met foto's van ons ondersteunend raadslid Bas Mosterd:

1. Bij de verzamelplaats van de geruimde graven kunnen de herdenkplaten wel een schoonmaakbeurt gebruiken en/of krijgen.

2. Enkele bankjes kunnen een schoonmaakbeurt maar ook een opknapbeurt gebruiken.

3. Op verschillende plaatsen, tussen (en vlak naast) de bestaande graven en ook op nog niet gebruikte gronden liggen hopen grond. Dit is een slordig gezicht. Dit zou opgeruimd kunnen worden, zodat het een mooier en netter gezicht is.

4. Het aantal vergeten graven met groene aanslag en slecht leesbare letters van de grafstenen zijn talrijk.

5. Ook zijn er veel graven die vuil zijn door herfstbladen. De paden kunnen beter onderhouden worden.

6. Twee graven zijn overgroeid door wilde struiken c.q. boompje.

7. Er komen een paar verzakte graven voor aan de kant van het Ernst Casimirlaantje. Deze dienen rechtgezet te worden.

8. De urnenmuur dient ontdaan te worden van groenaanslag. Het opstaande randje als je naar de muur toeloopt dient geleidelijker te worden gemaakt, zodat hier minder over gestruikeld wordt/rolstoelvriendelijker is. Dit randje heeft geen functionele functie.

9. Tot slot:
De begraafplaats in Maasdijk is best wel een mooie begraafplaats, vooral na de aanleg van de vernieuwde paden op het geruimde oude gedeelte waar nu nieuwe graven zijn gesitueerd.

b. De begraafplaatsen Beukenhage (3), Molenlande (4) en algemene begraafplaatsen De Lier (5) en Naaldwijk (6) vertonen een wisselend beeld. Met name de oude delen van deze begraafplaatsen zien er slecht uit. Dat laatste komt door de vaak slecht onderhouden eigen graven, die vaak schots en scheef staan, maar ook door het openbaar deel wat veel beter onderhouden moet worden.

Tussen de nog aanwezige graven bevinden zich veel lege plekken waar graven geruimd zijn en welke plekken overwoekerd zijn met onkruid en er erg slonzig uitzien, zelfs in januari.

De paden op die oude delen zien er eveneens slecht uit doordat er onvoldoende grind/schelpen ligt en ook vaak erg ongelijk zijn en er diepe gaten in het grind zijn. Het geheel oogt erg verwaarloosd en is ook slecht toegankelijk voor mensen met een beperking.

Als er nieuwe graven zijn uitgegeven op deze oude delen, dan geeft dat ook het nieuwe graf een troosteloze aanblik en we begrijpen dat de nabestaanden niet blij zijn met de hun verplicht toegewezen plek. We begrijpen uit reacties van rechthebbenden dat er plekken worden toegewezen zonder dat daarover inspraak is. Men had liever zelf een

geschikte plek uitgezocht. Wellicht kan dat beleid aangepast worden. Voorkomt een hoop onvrede!

Rechthebbenden willen ook graag het graf van hun dierbare opknappen door rondom het graf steentjes neer te leggen. Dat is al vaak gedaan, maar als het gevraagd wordt, dan wordt het meestal niet toegestaan. Een benadering op maat is wenselijk.

7. Parkachtige inrichting

Het streven moet zijn vanuit de Gemeente dat alle begraafplaatsen van Westland een nog betere parkachtige inrichting krijgen. Begraafplaatsen moeten een oase van rust zijn en daar hoort een meer dan goede inrichting en een goede staat van onderhoud bij.

8. Aula's

De aula's zijn een bron van zorg. Naaldwijk hoort in eigendom toe aan een derde. De andere aula's zijn eigendom van de gemeente. In 's-Gravenzande, Maasdijk en Molenlande zijn geen klachten, behalve enkele kleinere zaken.

Voor 's-Gravenzande noteerden we van aanwezige inwoners:
- Meer licht bij de ingang van de aula, want daar ontbreken lampen.
- De schotten weg in de aula aan de binnenkant van de aula zelf.

De aula in De Lier vertoont achterstallig onderhoud en is aan een forse opfrisbeurt toe. Ook is gesproken over verkoop/verhuur aan derden. Snel duidelijkheid lijkt gewenst. Deze aula zal opgeknapt moeten worden. Stuclaag aulaplafond en ook de muren zijn gescheurd. De latex is vergeeld ook in de rouwkamers. Vieze aanblik.

Ook vreemd wordt bevonden dat zaterdaggebruik extra kost en er komt geen ambtenaar aan te pas.

Inwoners klagen nog steeds over de mogelijkheid en de kosten van de mogelijkheid om via internet de plechtigheden te volgen. Westland Verstandig dacht dat dit was opgelost, maar dat is blijkbaar nog wel een aandachtspunt.

Alle aula's zijn niet kostendekkend. Wellicht als verkoop niet haalbaar is, dan het beheer uit handen geven.

9. Een aantal constateringen en opmerkingen van bezoekers

- Het zou goed zijn om het onderhoud van particuliere graven zo in te richten dat aan de huidige slechte aanblik van met name de oude delen een einde komt. Wellicht is het het beste om middels inzet van een mix van vrijwilligers en regulier onderhoud de huidige troosteloze aanblik te beëindigen.

- Nog steeds zijn grafruimingen niet altijd duidelijk qua communatie. Vooraf duidelijker communiceren, zowel ter plekke als met een brief.

- Betere "dikkere" steentjes of schelpen in de paden daar waar nodig om de toegankelijkheid te verbeteren.

- Na ruiming van graven de opengevallen ruimte onderhouden en van steentjes voorzien zodat de opengevallen plekken passen in het geheel. In één geval zagen we dat dat wel gebeurd was. Zie foto:

- Meer voorzieningen zoals borstels en gieters.

- Voor mensen met een beperking: wc, zitgelegenheid, paden breed genoeg maken voor rolstoel en om te keren.

- De wens werd uitgesproken om op één Westlandse begraafplaats natuurbegraven toe te staan en mogelijk te maken.

10. Aanvullende opmerkingen Beukenhage

a. Situatie

Duidelijke toegang, weinig bomen, wel snoeivormen, veel hagen, open structuur en een berg waarbij ook de oudste graven liggen. De berg is een verhoogd duin, uit voormalig Vredelust, dit is het mooiste deel van het kerkhof.

b. Paden

De paden aan de kant van de Beukenlaan –onder meer pad 271-330- meer egaliseren en van genoeg grind voorzien. De paden zijn zeer ongelijk en ogen niet goed.

c. Oud / nieuw

Het contrast tussen het oude deel en nieuwe deel is te groot. Het oude deel rond de berg ziet er erg slecht en verrommeld uit. Nummers van graven ontbreken geregeld. Plekken van de geruimde graven beter onderhouden. De grindpaden die aangevuld moeten worden, met name bij het oude deel.

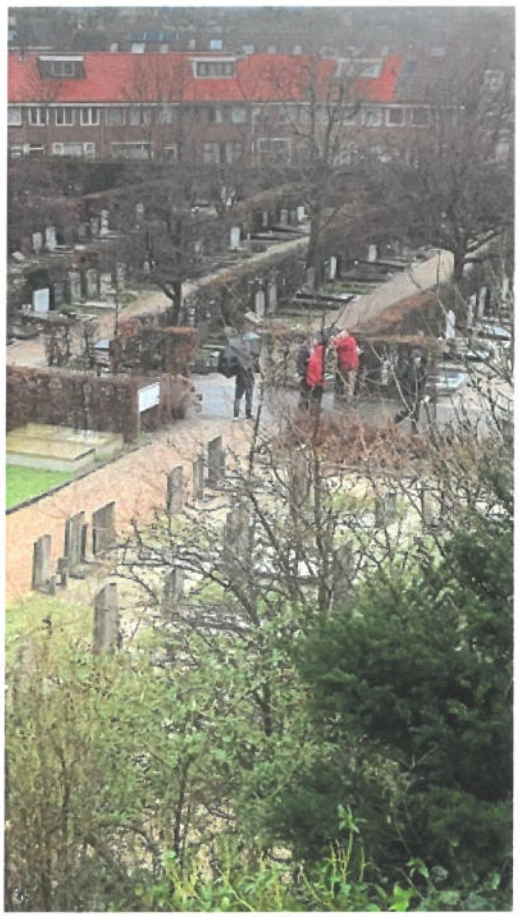

11. Aanvullende opmerkingen Algemene begraafplaats Naaldwijk

a. Situatie

Veel bomen en groen. Oudste en mooie historische deel, met een rustiek hek, ligt langs de Geestweg, er is ook een nieuw deel, dat is meer open met lage snoeibomen, het heeft minder sfeer.

b. Opmerkingen bezoekers

- De plekken waar de graven geruimd werden zien er slordig uit. Verzakkingen bij het nieuwe deel. De paden zowel in het nieuwe als het oude deel dienen voorzien te worden van nieuwe steentjes.

- De manden om het afval in te doen ontbreken en die waren er enkele jaren geleden wel.
- Ook te weinig containers voor het afval. Te weinig gieters en de € 2-sloten werken vaak niet: nakijken; repareren of vervangen.
- Duidelijkere spelregels die voor ieder gelijk zijn, waarbij vooropstaat dat verfraaiingen toegestaan zijn, mits het algemeen belang zich daartegen verzet.
- Vanaf ingang Naaldwijkse begraafplaats zijn aan linkerkant diverse rijen boompjes dood. Nu lijkt de tijd om die te vervangen.

12. Aanvullende opmerkingen Algemene begraafplaats De Lier:

a. Opknappen van de paden bij de oude graven.
b. Extra parkeerplaatsen (werden al toegezegd).
c. Halfverhardingspaden waar mogelijk.

13. Aanvullende opmerkingen Molenlande Monster

Oude grafstenen, veel niet meer leesbaar en groene aanslag.

14. Aanpak oude graven

De met name een beetje schots en scheef staande particuliere graven op de oude delen van de begraafplaatsen Monster, De Lier, 's-Gravenzande en Naaldwijk, zouden aangepakt moeten worden. Wellicht dat daarvoor gebruik gemaakt kan worden van vrijwilligers. Als dit een beter aangezicht zou krijgen, zou dat al een hele verbetering zijn.

15. Wijze van beheer

Westland Verstandig heeft steeds gepleit voor terugkeer naar de oude situatie met alleen maar gemeentelijke beheerders die ook het onderhoud voor hun rekening namen. Vaste mensen op de begraafplaatsen die de graven kennen en de rechthebbenden op tijd kunnen waarschuwen dat er iets met het graf aan de hand is, heeft de voorkeur.

Voorts lijkt het erop alsof in de periode waarin dat geschiedde –vóór 2018- de kosten lager waren dan nu, nu het onderhoud is uitbesteed.

Op dat punt zou wellicht een slag gemaakt kunnen worden door één gemeentelijk aanspreekpunt te hebben, bijvoorbeeld de begraafplaatscoördinator, die dan met een korte lijn zaken kan uitzetten naar degenen die daar over gaan. In ieder geval zou de tevredenheid enorm toenemen bij bezoekers van de begraafplaatsen en ook de rechthebbenden op de graven als snel zichtbaar is dat iets gedaan wordt met hun opmerkingen.

Steeds meer inwoners en vooral senioren bieden zich aan om eventueel mee te helpen bij het onderhoud van de begraafplaatsen. Daarvoor zou de gelegenheid gegeven moeten worden. Vandaar het verzoek aan het College om te trachten een vrijwilligersteam voor de begraafplaatsen te krijgen.

16. Wens foetusgraf

In Naaldwijk en 's-Gravenzande is een foetusgraf. Dit is een kunstwerk en wellicht is het ook mogelijk op andere begraafplaatsen hetzelfde kunstwerk te creëren.

17. Grafruimingen

Herhaaldelijk kregen we klachten van inwoners die niet op de hoogte waren van het voornemen van grafruimingen. Wellicht dat nog een keer bekeken kan worden hoe de communicatie daarover verbeterd kan worden.

18. Specifieke vaak voorkomende klachten

We kregen klachten over te royaal groeiende bomen rondom de graven, waardoor de graven ofwel omhoog getild worden door de wortels, ofwel dat er geen schoonhouden aan is. Wellicht dat die bomen bijgesnoeid kunnen worden. Dat doet zich voor in Naaldwijk op de begraafplaats.

Ook kregen we klachten van inwoners die verzoeken deden om het graf te verfraaien door een strook met kiezelstenen rondom het graf te leggen. Dat werd geweigerd en er zou meer maatwerk moeten komen en meer soepelheid om aan redelijke wensen van rechthebbenden tegemoet te komen. Dus minder strakke regels.

WESTLANDVERSTANDIG

Altijd dichtbij

19. Toegankelijkheid

Voorts kregen we klachten van bewoners over de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. Zo valt niet of nauwelijks met een rollator te gaan over kiezelstenen, zeker als die niet gelijk liggen.

20. In zijn algemeenheid:

Het zou waarschijnlijk wel helpen ter voorkoming van meldingen en klachten om één keer per jaar op alle begraafplaatsen een schouw te houden. Volgens onze fractie kan dat best binnen één dag gebeuren. Goed is het dan om direct concrete klachten te verhelpen en dat ook terug te koppelen naar degenen die aanwezig zijn bij de schouw. Het houden van die schouw zou dan wel in de media goed moeten worden aangekondigd.

Opgesteld door de fractie van Westland Verstandig, 5 april 2023.